

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Vliv měnového kursu na čistý export
- případ Česká republika**

Bc. Jiří Harák

© 2018 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce „Vliv měnového kursu na čistý export – případ Česká republika“ je zaměřena na vývoj měnového kursu, dále na vývoj exportu České republiky a vzájemnou provázanost těchto dvou faktorů, které mají podstatný vliv na stav české ekonomiky. První část této práce je věnována především mezinárodnímu obchodu a problematice exportu. Mimo jiné je také velmi podrobně popsána i problematika měnového kursu a současná ekonomická situace v České republice, která byla ovlivněna devizovými intervencemi ze strany České národní banky.

Následující část se zprvu zabývá následky devizových intervencí, které proběhly mezi lety 2013–2017. Poté je pozornost věnována kvantifikaci vztahu mezi měnovým kursem a čistým exportem.

Klíčová slova: Česká republika, ČNB, dovoz, euro, export, HDP, import, intervence, měna, měnový kurs, vývoz

Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je kvantitativně vyjádřit vztah mezi velikostí měnového kursu a čistým exportem v České republice. Následnými dílčími cíli práce je vytvoření přehledu faktorů ovlivňující velikost čistého exportu v ekonomické teorii. Dále je pozornost věnována detailnímu rozboru hlavních determinantů čistého exportu a také měnového kursu. Na základě provedeného teoretického rozboru jednotlivých determinantů jsou určeny hlavní faktory, které měly vliv na vývoj měnového kursu a čistého exportu v ČR.

Tato práce je rozdělena do několika základních částí. Teoretická část je zaměřena především na identifikaci pozice zahraničního obchodu a měnového kursu České republiky jak v národní ekonomice, tak také ve světovém prostředí. Dále je v teoretické části vytvořen přehled determinantů zahraničního obchodu se zaměřením na export a také jsou vyjmenovány determinanty měnového kursu české koruny. V teoretické části práce je věnována pozornost i aktuální otázce přijetí eura jako národní měny.

Praktická část je zprvu zaměřena na otázku devizových intervencí, které proběhly v letech 2013-2017. Na základě specifikování důvodů, které vedly Českou národní banku k těmto krokům je popsán průběh devizových intervencí. Poté je pozornost věnována změnám a následkům, které se během zmíněného období udály v české ekonomice a na kterých se devizové intervence značně podílely.

V následující části práce je už pozornost věnována konkrétně vývoji měnového kursu České republiky vůči euru a také vývoji čistého exportu ČR, a to v letech 1998-2016. Na základě rozboru časových řad zmíněných faktorů je posléze sestaven ekonometrický model za účelem kvantifikování vlivu měnového kursu České republiky na vývoj čistého exportu. V tomto modelu endogenní proměnnou zastupuje čistý export České republiky a mezi exogenní proměnné je zařazen měnový kurs EUR/CZK a dále přímé zahraniční investice do ČR. K odhadu tohoto modelu byla použita metoda OLS (metoda nejmenších čtverců), následně pro ověření správnosti byla provedena několikanásobná verifikace modelu s využitím testů autokorelace, heteroskedasticity či normality reziduí.

Úvod

V dnešní moderní době zahraniční obchod i měnový kurs zastupují v drtivé většině světových ekonomik nezpochybnitelné místo. Tyto dva makroekonomické faktory se promítají i do každodenního života každého z nás a nedokážeme se jim v žádném ohledu vyhnout. Mají na všechny subjekty v České republice, ale i v ostatních zemích podstatný vliv, a to bez ohledu věku, pohlaví či vzdělání. Proto je namístě se této problematice velmi aktivně věnovat a porozumět jejím determinantům a všemu co je s tím spojeno a přímo či nepřímo nás všechny ovlivňuje. Především v současné době, kdy svět je stále více a více globalizován a informace, zboží i služby z celého světa jsou obyvatelům, podnikům i jednotlivým státům snadněji k dispozici.

Měnový kurs i zahraniční obchod jsou v neustálém vývoji a Česká republika je v tomto ohledu zářným příkladem. Po změně politického režimu v roce 1989 se v České republice změnil jak měnový systém, tak také systém zahraničního obchodu a Česká republika už sice v menším měřítku, ale přesto stále hledá své místo mezi světovými ekonomikami.

Jak zahraniční obchod, tak měnový kurs jsou spolu propojeny a navzájem se ovlivňují. Na devizový kurs naší země působilo v posledních deseti letech několik velmi silných vlivů. Můžeme například zmínit světovou ekonomickou krizi v letech 2008/2009, která na Českou republiku sice neměla tak devastující vliv jako na některé ostatní evropské země, ale i tak se tato krize na ekonomiku České republiky svým způsobem podepsala.

Dalším významným zásahem do české ekonomiky byly devizové intervence, které se rozhodla uplatnit Česká národní banka během let 2013-2017. Názory odborníků i široké veřejnosti na toto téma stále nejsou shodné, a to i přes jejich ukončení.

V současné době je významným tématem přijetí či nepřijetí eura jako národní měnu, avšak v případě ČR jde už pouze o rozhodnutí, kdy přijmou euro jako národní měnu, aby následky tohoto rozhodnutí byly v souladu s ekonomikou ČR.

Závěr

Závěr praktické části byl věnován hlavnímu cíli této diplomové práce, tedy kvantifikaci vlivu měnového kursu na vývoj čistého exportu. Tato kvantifikace byla založena na základě charakterizovaných hlavních determinantů zahraničního obchodu a také měnového kursu, které byly uvedeny v rámci části teoretické. Následně byla provedena i stručná analýza vývoje časových řad čistého exportu a měnového kursu. Posléze díky parciálním výsledkům byl vytvořen ekonometrický model kvantifikující výše zmíněné faktory. Dle výsledků tohoto ekonometrického modelu lze říci, že vliv měnového kursu na vývoj čistého exportu je značný, avšak měnový kurs není jediným faktorem, který čistý export výrazně ovlivňuje. Výsledkem zmíněného modelu byl fakt, který poukazuje, že v případě oslabení měnového kursu České republiky vůči euru o 1 korunu, poté se čistý export v průměru zvýší o 20,68 mld. Kč/rok za podmínek ceteris paribus. Dílčím výsledkem zkonstruovaného modelu byla také informace o síle vlivu přímých zahraničních investic do České republiky. Tedy v případě zvýšení přímých zahraničních investic do České republiky o 1 mld. Kč/rok, poté se hodnota čistého exportu zvýší v průměru o 0,237 mld. Kč/rok za podmínek ceteris paribus.

Bibliografie

1. BENEŠ, Vlastislav Zahraniční obchod [Grada Publishing] / Vlastislav Beneš a kolektiv. 1. vyd.. Praha : Grada Publishing, 2004. 328 s. brož. ISBN:80-247-0558-3
2. FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H. Beck, 2009. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-128-4.
3. KALÍNSKÁ, Emilie. Mezinárodní obchod v 21. století. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3396-8.
4. NEUMANN, Pavel, Pavel ŽAMBERSKÝ a Martina JIRÁNKOVÁ. Mezinárodní ekonomie. Praha: Grada, 2010. Expert. ISBN 978-80-247-3276-3.
5. Rojíček, Marek Makroekonomická analýza: teorie a praxe / Marek Rojíček, Vojtěch Spěváček, Jan Vejmělek, Eva Zamrazilová, Václav Žďárek. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. 543 stran vázáno(Expert) ISBN:978-80-247-5858-9
6. SVATOŠ, Miroslav Zahraniční obchod : teorie a praxe / Miroslav Svatoš a kolektiv. 1. vyd.. Praha : Grada Publishing, 2009. 367 s. brož. ISBN:978-80-247-2708-0